

Amitől jó iskolába járni

Igazgató
a portásfülkében

Máltai dínók és raptorok
A székem nem engem korlátoz

A Szuverén Máltai Lovagrend nagymestere, Fra' Giacomo Dalla Torre del Tempio di Sanguinetto a Rend római központjában fogadta a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének vezetőit. A Rend idén májusban megválasztott nagymestere a szeptember 19-i megbeszélésen első alkalommal találkozott a Magyarországon működő máltai szervezetek képviselőivel. A Szuverén Máltai Lovagrend több mint kilenc évszázados történelmében – Boldog Gerard 1099-ben kezdődött uralkodásától számítva – Fra' Giacomo Dalla Torre del Tempio di Sanguinetto sorban a nyolcvanadik vezető, aki a nagymesteri tisztséget betölti.

A magyar vendégek az utóbbi időszakban megvalósult hazai és az országhatárokon kívül végzett karitatív tevékenységről és humanitárius akciókról, szociális és egészségügyi programokról tájékoztatták a Rend vezetését. Kozma Imre atya, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat alapító elnöke arra emléktette a nagymestert, jövőre lesz a 30. évfordulója annak, hogy az éppen csak megalakult Máltai Szeretetszolgálat befogadta a Budapesten várakozó keletnémet menekülteket. A zugligeti templom kertjében 1989 augusztus 14-én megnyitott első menekülttábor történelmet formáló humanitárius akcióvá növekedett, három hónap alatt – a keleti és nyugati blokk országait elválasztó határ

megnyitásaig – 47 ezer menekült fordult meg a budapesti táborokban. A befogadás emlékére szobrot állítottak Zugligetben, Kozma Imre atya ennek kicsinyített mását ajándékozta a nagymesternek a találkozón.

A tanácskozáson Szabadhegy Kristóf, a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének elnöke, Győri-Dani Lajos, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat ügyvezető alelnöke, és Solymári Dániel nemzetközi fejlesztésekért és migrációért felelős vezető képviselték a magyarországi szervezeteket. A Szuverén Máltai Lovagrend részéről Albrecht Freiherr von Boeselager nagykancellár és Jean Laffitte püspök, a Rend prelátusa voltak jelen.

A Szuverén Máltai Lovagrend budapesti nagykövetsége szeptember 5-én nagyszabású fogadást rendezett a Rend patrónájának tekintett Filermói Boldogasszony ünnepén. Ugron Imre nagykövet beszédében arra emléktetett, hogy a Rend csaknem tíz évszázadon át következetesen végzi jelmondatából – A hit védelme és a szegények szolgálata – adódó feladatait.

Kedves Olvasó!

Elmúlt a nyár, ki-kí visszatér a munkájához és a rendes kerékvágásba. Gondoljunk ilyenkor azokra is, akik örülnének, ha volna egy « rendes kerékvágásuk », volna méltó munkájuk, hasznos szerepük a családban és közösségekben. Ez hátrányos helyzetben levő fiataloknál sokszor azon is múlik, hogy milyen külön támogatást kaptak az iskolában a tanuláshoz és a társadalmi integrálódáshoz. Ebben a számban e programjainkról mutatunk be példákat: új pedagógiai módszerekről, az óvoda-iskola váltás elősegítéséről, az iskolapótló tanodákról. Bemutatunk hasonló máltai kezdeményezéseket a külvilágból, közeli és távoli országokból.

A nyári időszakot, mint mindig, a sok nyári tábor és szünidő alatti foglalkoztatás jellemezte. Idén is részt vettünk a máltai nemzetközi táborban, amelyet ezúttal Angliában rendeztek, és megszerveztük a hagyományos balatoni mozgássérült tábor.

« A hit védelme » jegyében szeptemberben tudományos konferenciára kerül sor, „A keresztény házasság, család – időt álló értékek” címmel. Következő számunkban erről is beszámolunk olvasóinknak.

Tisztelettel,
SZABADHEGY KRISTÓF

A Magyar Máltai Lovagok Szövetségének elnöke

Találkozás a nagymesterrel

A Szuverén Máltai Lovagrend nagymestere, Fra' Giacomo Dalla Torre del Tempio di Sanguinetto a Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének vezetőivel találkozott. – 2. oldal

A Filermói Boldogasszony ünnepe

A Rend patrónájának ünnepén fogadást adott a nagykövet. – 2. oldal

Fejlesztések bentlakásos intézményekben

Időszothonokat és hajléktalan embereket ellátó intézményeket fejleszt a Máltai Szeretetszolgálat. – 4. oldal

Tündéerkertet kaptak

A használhatatlan játszótér felújítása a nyár elején kezdődött. Egy adományozó 15 köbméter homokot ajánlott fel. – 4. oldal

Amitől jó iskolába járni

A máltai iskolákban dolgozó pedagógusok feladata nem korlátozódik csupán a tanításra, munkájuk része a gyermekek megerősítése, felemelkedésük elősegítése is. Thaizs Miklós, a Szeretetszolgálat Iskola Alapítványának vezetője és Lacza Zoltánné, a gyulai iskola igazgatója a máltai iskolák sajátos vállalásairól beszélt. – 5-6-7. oldal

Máltai dínók és raptorok

Ez nem egy hétköznapi értelemben vett játszótér – húsz évvel ezelőtt, az első máltai játszótér megnyitása után kezdett elterjedni ez a vélemény. – 8-9. oldal

A szélem engem nem korlátoz

„Azt kell megmutatni a mozgássérült embernek, hogy ő is képes mindenre. Neki több energiájába kerül a mindennapi élethelyzeteket megoldani, mint nekem, aki el tudok menni a boltba, és elérem a pultot, de ezen túl kell lépni...” – 10-11. oldal

Máltai ifúsági programok

Napközi hátrányos helyzetű gyerekeknek, terápiás módszerek és társadalmi integrációs programok: három máltai modell Romániából, Németországból és Indiából. – 12. oldal

Közösségépítés és felzárkózás a máltai tanodákban

Kétéves pályázati időszakot zárnak a Magyar Máltai Szeretetszolgálat tanodái. – 13. oldal

Gazdaság és Kereszténység

Dr. Baritz Sarolta Laura OP a Keresztény Értékek a Kárpát-medencében konferencián elhangzott előadásának rövidített leírata – 14-15. oldal

Gyógyító hely a Tisza partján

Kardos Mihály atya korábbi szegedi plébános lábainak elvesztése után kényelmes otthonát elhagyva beköltözött a szegedi máltai intézménybe, hogy a hajléktalan emberekkel beszélgeszen, köztük élve szolgálhasson. – 16. oldal

Borítókép: Kovács Bence

2. oldal

5. oldal

8. oldal

10. oldal

16. oldal

Fejlesztések a bentlakásos intézményekben

Idősothonokat és hajléktalan embereket ellátó intézményeket fejleszt a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. Az Európai Szociális Alap és az Emberi Erőforrások Minisztériuma által 328 millió forinttal támogatott projektben a Szeretetszolgálat szervezetfejlesztést végez, jó gyakorlatokat oszt meg az intézmények között, valamint informatikai rendszert korszerűsít és az idősgondozáshoz szükséges speciális eszközöket szerez be.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat projektjének célja olyan hosszabb távon fenntartható, egyedi szervezetműködési eszközök bevezetése és fejlesztése, melyek elősegítik a karitatív szervezet, mint szociális és gyermekvédelmi intézmények fenntartójának hatékonyabb működését.

A szervezetfejlesztés során felméri a projektben részt vevő intézmények strukturális működését, valamint a fejlesztendő területeket. Az intézményvezetők és fő munkatársaik számára készségfejlesztő tréningeket tartanak változáskezelés, együttműködés és stratégiai menedzsment témában. Továbbá kidolgozzák és korszerűsítik a szervezet-

fejlesztési és szakmai fejlesztési stratégia mellett a teljesítmény menedzsment rendszert és a minőségügyi politikát.

A szakmai fejlesztés részeként az idősothonokban és hajléktalanellátó bentlakásos menedékhelyeken az intézményvezetőkből álló munkacsoportok helyzetelemzést végeznek, összegyűjtik az ápolásban, gondozásban, esetkezelésben alkalmazott jó gyakorlatokat. A feltárás célja, hogy a jó gyakorlatokból olyan protokollokat alakítsanak ki, melyek könnyen elsajátíthatóan megoszthatóak lesznek nemcsak a projektben résztvevő, de a Máltai Szeretetszolgálat más intézményeivel is.

A Máltai Szeretetszolgálat Budapesten jól működő, hajléktalan embereket ellátó intézményekben alkalmazott ügyfél- és esetkövető informatikai rendszerét bevezetik a projektben résztvevő vidéki hajléktalanellátó intézményekben is. A bevezetés előtt a rendszert továbbfejlesztik a máltai szervezet, megújul a kezelőfelület, diszpécsermodult fejlesztenek, valamint mobil alkalmazással bővítik.

A jó gyakorlatok átvételéhez szükséges, valamint a helyzetfelmérés alapján

az ellátást javító speciális gyógyászati segédeszközök beszerzése mellett az intézmények számára informatikai eszközöket is vásárol a Szeretetszolgálat. Többek között laptopot, táblagépet és más, az ellátás hatékonyságához szükséges irodai eszközök segítik majd a szakmai munkát.

Az EFOP - 1.9.8 - 17 - 2017 - 00001 számú projektet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat a Széchenyi 2020 program keretében az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásban 328 millió forintból valósítja meg.

A projektről részletesen tájékozódhatnak a www.maltai.hu/tamogatott_programok oldalon

delmi szervek KRESZ-totóval készültek, és tizenkét baranyai motoros több mint két órán keresztül motoroztatta a gyerekeket. A program előadói az egészséges életmódról beszéltek és bűnmegelőzési tanácsokat adtak, de volt légvár, vattacukor, hot-dog, ping-pong és csocsó is.

Tündérkertet kaptak

Megújult a Máltai Játszótér Hircsen. Az ormánsági zsáktelepülésen évek óta jelen van a Máltai Szeretetszolgálat, a közösségi épület, és a hozzá kapcsolódó játszótér felújítását nyárbúcsúztató nappal ünnepelték meg.

A Szeretetszolgálat Dél-Dunántúli Régiója 2015-ben vette át a településen a Hircsi Jelenlét Házat a hozzá tartozó játszóterrel együtt. 2017-ben egy sikeres pályázatnak köszönhetően az Ős-Dráva programban nyílt lehetőség a hircsi máltai jelenlét megerősítésére és a falu fejlesztésére. A használhatatlan játszótér felújítása 2018 nyarán kezdődött. Az előregedett fa szerkezetben alig lehetett ép elemeket találni, de ami megmenthető volt azt megmentették.

A játszótér a megújult játékok mellett 6 új eszközzel bővült, külön élményt biztosítva az óvodás, kisiskolás és tini korosztály számára. A felújítását a Dél-Dunán-

túli Régió és a pályázati program finanszírozta, de a játszótéri eszközöket helyi összefogással telepítették a helyére. Segítettek a környező települések lakói, a szülők és a közmunkások is. Egy jó szándékú adományozótól több mint 15 köbméter homokot kapott a máltai csapat. A Máltai Jelenlét ház egy új ingatlannal is bővült, amelyet a település önkormányzata vásárolt önerőből, és a tervek szerint később sportpályának ad majd helyet.

A helyi gyerekek és felnőttek által „Tündérkert” névre keresztelt játszótér az átadás napján, szeptember 1-jén zsűfolásig megtelt. A nyárbúcsúztató eseményhez kapcsolódtak a környező települések - Kisszentmárton, Piskó, Vejti - lakói is, valamint több szervezet, a Magyar Gyermek- és Ifjúságvédelmi Szövetség és a Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központ is. Bátor Zoltán motoros kaszkadőr bemutatót tartott, a rendvé-

Több mint 2100 gyermek kezdte a tanévet a Máltai Szeretetszolgálat oktatási intézményeiben. A leszakadó településeken, szegregált környezetben élő óvodások és kisiskolások az otthonról hozott hátrányaik miatt az átlagosnál jóval több figyelmet és törődést igényelnek. A máltai iskolákban dolgozó pedagógusok feladata nem korlátozódik csupán a tanításra, munkájuk része a gyermekek megerősítése, felemelkedésük elősegítése is.

Thaisz Miklós, a Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítványának vezetője a Mária Rádió Nyolcágú kereszt című műsorának vendége volt.

Az alábbiakban a rádióban elhangzott beszélgetés szerkesztett változatát közöljük, a műsorvezető Bognár László és Szentkereszty Tamás volt.

- *Először beszéljünk a számokról, hány gyermek tanul most a Máltai Szeretetszolgálat oktatási intézményeiben?*

- A Szeretetszolgálat négy óvodát, négy általános iskolát, három középiskolát és egy sajátos nevelési igényű gyerekeket nevelő-oktató iskolát tart fenn. Általános iskoláink és óvodáink gyakorlatilag kivétel nélkül olyan településeken találhatók, amelyeket nyugodtan mondhatunk az ország leghátrányosabb helyzetű településeinek. Jász-Nagykun-Szolnok megyében Tiszaabony és Tiszaaburán van egy-egy általános iskolánk, Burán óvodánk is. Ide összesen három-illetve négyszáz gyerek

jár a két általános iskolába és kétszáz az óvodába. Ezek óriási számok. Egy hasonló méretű, két-háromezres településen általában harmadennyi gyerek szokott lenni. A mi iskoláinkban nem csökken, hanem nő a gyereklétszám. Heves megyében a nyolcszáz lelkes Tarnabodon van általános iskolánk és óvodánk, illetve Gyulaj tartozik még hozzánk. Ez egy körülbelül ezer fős település, Tolna megyében. Ezeken a helyeken sajnos kivétel nélkül halmozottan hátrányos helyzetű, főként roma gyerekek járnak.

- *És a középiskolák?*

- Budapesten Óbudán van egy szakiskola és szakközépiskola, ahol szociális gondozókat, ápolókat, illetve pincéket és szakácsokat képzünk. Gyöngyösön szintén egy vendéglátóipari szakiskola van, a Károly Róbert középiskola elég jó hírű, ott szintén pincér, szakács, cukrász vendéglátóipari szakgimnáziumi képzés folyik, sőt még gimnázium

mi osztályunk is van. Illetve Devecseren, a vörösiszap-katasztrófa által híressé vált Veszprém megyei kisvárosban is van egy középiskolánk, ahol hegesztőket és szociális gondozó ápolókat képzünk. Szintén halmozottan hátrányos helyzetű családokból származó gyerekek jönnek hozzánk jellemzően.

- *Honnan indult az oktatási tevékenység, miért lett iskolafenntartó a Szeretetszolgálat?*

- A Máltai Szeretetszolgálat alapvetően nem oktatási kérdésekkel foglalkozó szervezet. De körülbelül tíz évvel ezelőtt rá kellett döbbernünk, hogy vannak olyan települések, ahol pusztán a szociális munka segítségével nem lehet átütő eredményt elérni. Sokkal nagyobb eredményeket lehet elérni, ha a legnagyobb intézmény, az iskola és az óvoda is a Szeretetszolgálathoz kapcsolódik. Először a tarnabodi iskolát, majd három évvel ezelőtt a gyulajit, két évvel ezelőtt pedig a tiszaabonyi és a tiszaaburai

iskolát vettük át. De talán izgalmasabb, ha arról is beszélünk, hogy mit is keresünk mi ott. Ahogy említettem hátrányos helyzetű településekről van szó. A gyerekek - mondanék egy hozzávetőleges számot - itt általában két kiló körüli súllyal születnek. Egy egészséges családban, ahol semmilyen komplikáció nem merül föl, ugye általában három-négy kilós gyerekek születnek. Itt két kilóval érkezik a gyerek, sokszor korán születik, mivel a szülő sokszor dohányzik, urambocsa' esetleg drogozik. Beszélhetnék a szülők generációjáról, a munkához való viszonyról, a lakhatási kérdésekről, anyagi

kérdésekről, a nyomornak olyan szintje van már bizonyos településeken ahol tényleg már nem tud máson gondolkodni egy család csak azon hogy másnap mi lesz és tudnak-e ennivalót magukhoz venni. Többnyire ilyen háztartásokból járnak a gyerekek a mi általános iskoláinkba és óvodáinkba. Ebben a helyzetben egy olyan komplex tudásra, tapasztalatra van szükség, amivel a Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét programja rendelkezik. A családok, gyerekek sorsát már a fogantatástól kezdve kísérjük, segítjük, támogatjuk. Onnantól kezdve, hogy az újszülött gyerek családja

babacsomagot kap, amelyben van mondjuk popsikenőcs meg pelenka meg egyéb szükséges eszközök, tápszer, satöbbi, egészen odáig amíg megpróbáljuk ezeket a gyerekeket eljuttatni a szakképzésig.

-Milyen egyéb lehetőségeket kínál még a Szeretetszolgálat?

- A legtöbb településen, ahol jelen vagyunk, Biztos Kezdet Gyerekházakat üzemeltet a Máltai Szeretetszolgálat. Ez azt jelenti, hogy gyakorlatilag a születéstől, tehát nulla éves kortól kb hároméves korig a pici újszülöttek szüleikkel, gondviselőjükkkel be tudnak menni, foglalkozásokon vehetnek részt, a szakemberek egyszerűen megtanítják hogy hogyan kell a gyerekekkel bántani. Mert azért tudjuk, hogy ha 4-15 éves korban valakinek gyereke születik, akkor azért nem feltétlenül tudja, hogy mit kell csinálni.

- Az iskolában hogyan tud megvalósulni ez a fajta szociális munka, a ti oktató-nevelő munkatársaitok fel vannak arra készítve, hogy ilyenfajta támogatást adjanak a családoknak?

- Igen. Aki ezeken a településeken pedagógusként jelen van, az nagyon-nagyon rövid idő alatt szembesül ezekkel a problémákkal. Azon kívül, hogy ő mondjuk a matematikát tanít, egészen sokrétű feladatokat is el kell látni. Van, aki erre alkalmas, és tíz-húsz-harminc évig ott marad az adott intézményben, és nem is tudná elképzelni a saját pályafutását mondjuk egy budai elitiskolában, és vannak, akik egy-két hét után elmenekülnek. Szeptember elején fel kell tölteni az üres álláshelyeket. Ez egy nagyon speciális munka.

- Hogyan lehet erre felkészíteni a tanárokat?

- Próbálunk minden segítséget megadni nekik, hogy az újszerű, kifejezetten a helyi közösség, a helyi diákokra alkalmazható módszereket megmutassuk nekik. Mondok konkrét példát is: a bejövő első általános iskolásokat tavaly óta megpróbáljuk az élménypedagógiát bevetve megfogni. Valóban kis kuckó, puffok, szőnyeg, beszélgetőkör várja őket, hogy ne legyen erős a váltás az óvoda és az iskola között. Szerveztük egy kétnapos tréninget az iskolaigazgatókkal és kifejezetten az első és második tanítónénikkel, a pedagógiai asszisztensekkel, és beszélgettünk mesepedagógiáról. Meghívtuk az ország egyik legismertebb mesepedagógusát, Bajzáth Máriát, hogy hogyan érdemes bevinni a mesét.

- Honnan lehet tudni, hogy milyen speciális igények merülhetnek fel a településeken?

- A folyamatos jelenlét a kulcs. Van, ami hamar kiderül, bizonyos szakértői vizsgálatok vagy beszélgetések már az óvodában is vannak. Akkor példaként mondanám még az írás- olvasás tanítást: nálunk azért egy kicsit messzebből kell kezdeni ezt, mint általában a városi iskolákban. Mi azzal kezdünk, hogy melyik a jobb kezem, melyik a bal kezem, merre van az előre, hátra, alul, felül, oldalt. Ezeket sokszor már hároméves korukban tudják a gyerekek, nálunk vannak olyan hétévesek, akiknek fogalmuk sincs, mi az hogy jobb oldal vagy bal oldal. És nyilván, amíg nem tud ilyeneket, vagy nem rajzolt a ceruzával akármilyen krikszakrakszot vagy karikát, addig nem lehet rögtön betűket tanítani. Tehát más módszereket kell alkalmaznunk. Abszolút korszerű, modern eszközökkel és kooperatív technikákkal dolgozunk, a lényeg, hogy ne rögtön betűket kezdjünk tanítani, hanem kezdjük el messzebből. Nem baj, ha az első gyerek decemberre még nem tud írni, elég, ha megtanul második korára írni, de akkor tanuljon meg.

- Mi a siker definíciója a máltai iskolákban?

- Nyilván mindent szeretnénk megtenni, amit meg lehet, hogy egy biztonságot, szeretetet adó közösséget alakítsunk ki. Elsőként azt az élményt, amitől jó érzés iskolába járni. Leljük valamiben örömeiket a gyerekek. És hogyha még konkrétabban kézzelfogható sikerkritériumot szeretnénk mondani, akkor pedig az, hogy eljuttassuk a gyerekeket egy szakma megszerzéséig, a munka megszerettetéséig, a munka értelmének a megértéséig. Ugye nagy számban olyan gyerekek járnak hozzánk, akiknek a szülei nem dolgoznak, vagy néha dolgoznak csak pár órát. Hogyha azt kérdeznék hogy mondjuk öt év múlva hogyan értékelném a tevékenységünket, mikor értékelném sikernek azt hogy a Máltai Szeretetszolgálat Iskola Alapítványánál dolgozom, akkor mindenképpen azt mondanám, hogy Tiszabőről, Tarnabodról, Gyulajról és Tiszaburáról a mostaninál jelentősen nagyobb számban szereznek volt diákjaink szakmát, érettségit és dolgoznak munkahelyeken. Én ezt tekintem elsősorban sikernek és természetesen azt, hogy teljes életet élnek.

- Hát kívánjuk a gyerekeiteknek hogy meg tudják élni ezt a teljes életet amihez valóban a munka egy fontos szempont és kritérium.

Igazgatói iroda a portásfülkében

A Mária Rádió Nyolcágú kereszt című műsora Szeretetszolgálat gyulai iskolájában zajló munkát bemutató riportjából Lacza Ildikó igazgató nyilatkozatát idézzük rövidítve.

Idén 108 gyerekkel kezdjük a tanévet az iskolában, most 13 első kezdte nálunk, valamennyien gyulajaiak. A gyerekeink nagy része helyi cigánygyerek, ők valamennyien beas cigányok, ezért van az iskolában cigány nemzetiségi oktatás is, ennek az oktatásnak vagyunk a bázisintézménye. Nagyon jó versenyeredményeink vannak, cigány népismereti versenyből – van országos cigány népismereti verseny, ez egy országos, minisztérium által meghirdetett verseny és sorozatosan első, második, harmadik helyezéseket hozunk el a gyerekekkel.

Sokszor kapunk olyan kérdést más iskoláktól, hogy náluk is megszokasodtak a cigány gyerekek aránya, mit kezdjenek velük? Azt szoktam mondani, hogy nekünk sincs varázspálcánk, meg csavarhúzó sem, hogy megszereljük a gyerekeket, jöjjenek el és a nézzék meg a mi iskolánkat, hogy

milyen itt a légkör. Ezen múlik minden. Mindegy, hogy én milyen könyvet veszek a kezembe, milyen módszer szerint dolgozunk. A szeretet szó az, ami ránk leginkább jellemző.

Nem szeretem ezt a szót, hogy szociális munka, mert mi nem szociális munkások vagyunk, de nagyon sok olyan feladatot elvégzünk a családok életében, ami nem klasszikus pedagógus munka. Tehát ha ruha kell, akkor ruhát osztunk, ha élelmiszer, akkor meg azt. Mernek megszólítani bennünket, hogy gond van. Bármikor bekopoghatnak, nagyon jól tudják a szülők, hogy az én ajtóm nyitva áll. Az iroda a lehető legjobb helyen van, vagy ha úgy tesszik, a legrosszabb helyen. Merthogy ez a portásfülke. A bejárat melletti első ajtó a porta szokott lenni, és úgy is működik az irodám. Jön a gyerek, hogy csókolom megjöttem, elmentem, ezt és ezt csináltam, és a szülő ugyanúgy jön, hogy hoztam, vittem, kérdezem, szeretném... Nagyon intenzív a kapcsolatunk a szülőkkel.

Egészen mások a fokmérők, nálunk például sikertörténet az, hogy négy éve nem

„Nézzék meg az iskolát, milyen itt a légkör” (Fotó: Kovács Bence)

Ne legyen erős váltás iskola és óvoda között (Fotó: Kovács Bence)

volt ballagó terhesünk. Ez már a mi munkánk eredménye. Ennek a csapatnak a munkája, hogy olyan bizalommal vannak felénk a lányaink, tudtunk úgy hatni a családra, hogy ne arra felé tolják a lányukat.

Amikor látom hogy egy kisgyerek hogy érkezik ide, nekem a napi örömet az adja meg hogy látom, most jóllakott. Látom, hogy örül annak a füzetnek amit itt kapott, vagy annak, milyen szép a terem. Olyan tantermetek alakítottunk ki most már az első és a második osztályok számára, amelyekhez tartozik egy olyan rész, ami egy kuckójelleget ad. Ott az egész osztály kényelmesen elfér, elheveredik a babzsák-foteleken, a párnákon, a hely szőnyegezve van, külön játékokkal berendezve, ami nem a tanulás része. Ott indul a reggel egy tavaly elkezdődött kísérleti program alapján. Természetesen nem a bölcsek követ találják fel a máltai kollégánok, hanem a saját ismeretük, tapasztalatuk, tudásuk és elgondolásuk szerint kezdenek újszerű foglalkozást a gyerekekkel. És ezekhez kellenek ezek a bizonyos terek.

A tanév céljait úgy határoztuk meg ebben a tanévben hogy nem én mondtam ki hogy mik legyenek a tanév céljai hanem a kollégáktól vártam az ötleteket. Például olyan célok jöttek elő, hogy az étkezési szokásokat finomítsuk. A tisztálkodás, a higiénia, a családokkal való kapcsolattartás több kollégánál is előjött, hogy a lelki nevelés, a hitéleti nevelés sokkal hangsúlyosabb legyen. Mindig azt szoktam mondani, hogyha egy gyerek lelkiileg nem érzi jól magát, akkor nem tudjuk terhelni tananyaggal sem. Az a legfontosabb, hogy a gyerekek mentálisan legyenek olyan állapotban, hogy még inkább tudjuk majd a tananyaggal terhelni őket.

„Annyira nem iskolaizú” (Fotó: Kovács Bence)

Van egy pályázatunk, a „párissei” lánylány – magyarra fordítva, ez egy cigány szó. Ebbe 15 cigány lányt kellett bevonnunk. Közösen állítjuk össze mindig a programokat, a lányok most már csak úgy szokták mondani hogy „gyűlünk? gyűlünk, persze!” és amikor gyűlünk, akkor csajoskodunk, tehát a lányok így szokták aposztrofálni hogy mi mit is csinálunk. Annyira nem iskolaizú, a múlt héten például csomagolópapírt vettünk és a könyveinket kötöttük be együtt. Azt is megfogalmazták a tanév céljai között, süssünk, főzzünk, varrjunk, horgoljunk, kössünk, tehát hogy keressünk időt arra, hogy olyan praktikus ismereteket tanítsunk a gyerekeknek, amit egyébként nem hoznak otthonról, nem tudják, de nagyon nagy szükségük van rá. Lehet, hogy a pályaválasztásnál majd ez fog dönteni, hogy szívesen kézimunkázott, akkor egy olyan szakmát választ. Vagy szívesen főz, és akkor egy olyan szakma irányába megy el.

Van itt egy üzem, a tartósító üzem, ami szintén máltai. És használjuk ki a lehetőségeket. Amikor például ötödik osztályban természetismeretből van egy óra, amikor a káposztáról, vagy a tartósításról van szó, akkor a gyerekek elmennek az üzembe. Megnézik, megkérdezik, megbeszéljük hogy hogyan tartósítanak, és az egy természetismeret óra lesz. Matematikából nekünk nincs annyi eszközünk amivel meg tudnánk mutatni például a mértékváltásokat, tehát hogy deciliter, liter, kis edény, nagy edény. De nincs mérlegünk sem kicsi, precíziós, sem nagy. Az üzemben viszont van, hiszen ott a fél sertéstől a néhány dekagramm borsig vagy sóig mindent mérnek. Tehát akkor elmennek az üzembe azon a matematika órán, és ott fogják a gyakorlatban megcsinálni a mérést és az átváltást.

Máltai dínók és raptorok Közösségformáló évtizedek a játszótérek

Ez nem egy hétköznapi értelemben vett játszótér – húsz évvel ezelőtt, az első máltai játszótér megnyitása után kezdett elterjedni ez a vélemény, melynek eredményeképpen további hasonló helyek létesültek a fővárosban, majd az ország más településein is. A békásmegyeri Gyűrű utcában kialakított első máltai játszótér abban különbözött a többiétől, hogy személyzet is tartozott hozzá – tehát volt felelős gazdája volt, aki ügyelt a házirendre, a tisztaságra, és persze arra, hogy a betérő gyerekek és felnőttek ne unatkozzanak...

1998-ban a békásmegyeri lakótelepen céltalanul csellengő gyerekek számára nyitotta meg első játszótérét a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. A gyerekek mellett kamaszoknak is közösségi programokat kínáló intézmény nemcsak a kisgyerekes családoknak, hanem az unatkozó tizenéveseknek is képes volt érdekes programot kínálni. A kísérleti program sikere nyomán a következő években további hat máltai játszótér nyitott Budapest III. kerületében a Szeretetszolgálat, majd a minta vidéki nagyvárosokban is elterjedt. A játszva

megelőzni program húszéves fennállásának tiszteletére a Máltai Szeretetszolgálat 2018. szeptember 20-án szakmai konferencián összegezte két évtized tapasztalait. A tanácskozáson dr. Gallóné Nagy Judit, Óbuda-Békásmegyer önkormányzatának szociális főosztályvezetője arról beszélt, hogy a máltai játszótérek két évtizede képesek megvalósítani kitűzött céljukat, hogy behívják a körülöttük élő családokat. Az önkormányzat jelentős anyagi támogatással is elismeri a gyerekek és kamaszok körében végzett munka eredményeit, a kerületben hét helyszínen működnek máltai játszótérek.

Vecsei Miklós, a Szeretetszolgálat alelnöke felidézte, hogy Hollandiában láttak először olyan játszótér, ahol kétfős személyzet ügyelt a rendre, osztotta ki a játékokat, ahol nemcsak hinta és mászóka, hanem mosdó és pelenkázó is volt. A mintát átgondolva átalakítva hozták Budapestre, ahol 1998 július 22-én nyitották meg az első máltai játszótér.

– A különlegességét a folyamatos jelenlét adta – mondta az alelnök. – A gyermekek

aktuális

ugyanis a legtöbb esetben nem játszanak felnőtt nélkül, bármilyen furcsán hangzik is ez elsőre. A játszótér ugyanakkor a felnőtteket is megfogta, hiszen az első években nem voltak dolgozói, csak önkéntesek. A szülők pontosan tudták, ha hétvégén is be szeretnének jönni, akkor nekik is ügyeletet

kell vállalniuk, máskülönben zárva lesz a játszótér. De részt vállaltak a takarításban, hólapátolásban, kerítésfestésben is. Sajátjuknak érezték a játszótér, ami hatalmas közösségformáló erőnek bizonyult. Amikor a gyerekek méta bajnokságba neveztek, a csapataikat úgy nevezték el: Máltai Dínók és Máltai Raptorok. Azt hiszem, az elnevezés mutatja, mennyire ide akartak tartozni...

Győri-Dani Lajos, a Máltai Szeretetszolgálat ügyvezető alelnöke a két évtizeddel korábbi indulásról azt mondta: egyszerű problémákra kerestek egyszerű válaszokat, a személyes tapasztalataik alapján, így jött létre az első máltai játszótér. Felelevenítette, hogy amikor második játszótér sikere után egyszerre több hasonló hely létesítésére kaptak felkérést, akkor kezdték összeírni a máltai játszótérek sajátosságait és jellemzőit, hogy egységes gyakorlat alakuljon ki – így indult el az intézménnyé válás felé a játszótér. Az épített játszótérek pedig komoly bázist adtak a Szeretetszolgálat mozgó játszótér programjához. Az első kísérlet a 2001-es tarpai gátszakadás után volt, miután az árvíz levonulása után az elöntött településekre visszaköltöztek a családok. A katasztrófa utáni újrakezdés elősegítésére a máltai szervezet egy lakókocsival járta a térséget, és minden délután más településen hívta játszani az ott élő gyerekeket. Tíz évvel később, 2011-ben azután minden napos gyakorlattá vált, a legszegényebb településekre mozgó játszótéreket küld a Szeretetszolgálat. Az ügyvezető alelnök előadása végén a Máltai Szeretetszolgálat afrikai és közel-keleti segítő programjainak helyszínein készült képeket vetített arról, hogy a játék egy időre a legnagyobb nyomort is képes elfeledtetni a gyerekekkel.

A székem nem engem korlátoz

Visszatekintő az idei mozgássérült táborra

Mozgássérültek és őket kísérő önkéntesek, összesen kétszázan nyaraltak a máltai táborban, Balatonfenyvesen. Az elfogadás és a „meg tudom csinálni” érzés szötte át az egyhetes rendhagyó vakációt.

Sűrű volt a program a táborban. Festés tanfolyam, zene terápia, virtuális valóság terem egymás után kis csoportokba osztva, délután strandolás a Balatonban, este filmnézés, imádság a táborútnál vagy buli. Volt, aki mindenen részt vett, és voltak, akik csak kiültek az ebédlő teraszára és beszélgettek. „Genetikai betegségem van. A tíz évvel ezelőtti állapotomhoz képest, amikor még bicikliztem, nagyon sokat romlottam, szükségem van segédeszközökre. De ez a tábor elfeledteti velem ezeket a nehézségeket. Sok barátom van itt, és a szervezőkkel, a máltaiakkal is nagyon megszerettük egymást.” – mesélte egy két bottal járó fiatalember.

Feltöltődök szeretettel

Hozzá hasonlóan a táborozók többsége is azt mondta, a személyes jelenlét, a beszélgetések és az ölelések a legfontosabbak. Egy kerekesszékes lány arról beszélt, neki azért tesz jót ez a tábor, mert legalább ez idő alatt nem veszekednek a szüleivel. „A nap huszonnégy órájában együtt vagyunk anyukámmal, és persze szeretjük egymást, de folyton veszekszünk. Ez a hét időt ad neki is. Én pedig belemehetek a Balatonba, és este megint bulizunk egy nagyot.” A tábor során az önkéntesek és a vendégek nagyon közeli, bizalmi helyzeteket éltek át együtt, ami kihívásokkal teli, de felemelő is. Az előítéletek építette falak lebontásának ez a máltai módszere. Egy kerekesszékes fiú szerint itt szerzett élményei őt is nyitottabbá tették. „A mozgáskorlátozottság nem jó szó, mert sokszor a székem nem is engem korlátoz, hanem a velem szemben álló ép embereket, akik nem mernek odajönni, nem tudják, hogyan segítsenek. Itt energiával és szeretettel töltődök föl, sok segítséget kapok, és könnyebben tudok én is odafor-
dulni másokhoz.” A fiatalember kísérője azt hangsúlyozta, hogy nemcsak az önkéntesek segítenek a vendégeknek, de fordítva is így van. „Megmutatják, hogyan élnek, és hogyan tudunk jól segíteni nekik. Ezzel áttörik a tehetetlenségünk falát. És amikor hazamegyek innen, ahol csak tudom,

elmesélem ezeket, hogy továbbadjam, amit itt kapok.”

A hét végén a záró ünnepséget követően hosszúra nyúlt a hazaindulás. Önkéntesek, vendégek és szervezők is nehezen búcsúztak. Ilyenkor nagyon nehéz – magyarázta az egyik vendég – de karácsonyig most megvagyunk ezekkel az emlékekkel, utána pedig már a következő évi tábor várhatjuk.

Ezt csak átérezni lehet

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat nyári mozgássérült táborát harminc-ötven fős, összeszokott csapat szervezi. A Szuverén Máltai Lovagrend táborainak hagyományait követve azon dolgoznak, hogy a táborozók a szó minden értelmében akadálymentesen kapcsolódhassanak ebben az egy hétben. A háttérrel Lázár Alpár táborvezető az alábbiakat mesélte.

Nekem ez a tábor adja azt az erőt és energiát, ami a többi 51 hétre szükséges, hogy a munkámat el tudjam végezni. Nagyon sok vendégünknek ez az egyetlen hét, amikor kiszakadnak a családból, kijönnek a négy fal közül, kilépnek a szürke hétköznapi-
ból, amik a problémákról, a betegségről, a kirekesztésről szólnak. Itt hatalmasat buliznak este a diszkóban, vagy elcsendesednek a táborút körül az ima közben. Óriási élmény lecsúszni azon a stégen, amit mi két hete építettünk azért, hogy bejuthassanak a Balatonba. És akkor is megcsinál-
nánk, ha ez tíz hét munka lenne. Az ilyen élmények, amiket egy harmincfős vagy egy ötszázfős táborban megél az ember, nem írhatók le számokkal egy ki-
mutatásban, ezt csak átérezni lehet. Ezért az érzésért végzi a munkáját a tábor-
út helyét megásó

önkéntes és a táborvezető is. De azt hangsúlyozni kell, hogy amikor egy vendég megengedi nekem, hogy megfürdessem, megmossam a lábát, vagy megettesem és megtöröljem a száját, az részéről sokkal nagyobb erőfeszítés, mint részünkről az, hogy megszervezzük ezt a tábor.

Ágyak, ajtók, kilométerek

Sajnos ma Magyarországon nagyon kevés olyan helyszín van, ami lehetőséget ad arra, hogy 250 mozgáskorlátozott és halmozottan sérült személy elfoglalja a helyét. A helyszínen mindössze két nap áll a rendelkezésünkre, hogy felépítsük a tábor-
t, ezért rapid megoldásokban kell gondolkodnunk. Hiszen az olyan mozgássérült vendégünk is el kell tudnunk helyezni, akit nem lehet az emeletes ágy alsó szintjére sem lefektetni. Ilyen esetben kivesszük az ágyat, felhívjuk a Szatmár utcai eszköz-
kölcsonzónkban Lutas Csaba kollégánkat, és ő elhozza a kórházi ágyat. Ez nagyon egyszerűnek tűnik, de abban, hogy az a széles kórházi ágy Zuglóból elér Fenyvesre, és befér abba a házba, amelyiknek kilencven centi az ajtónyílása, abban van némi logisztikai kihívás is. De nem csak az ajtó és az ágy jelenthet nehézséget a vendégnek és a segítőjének. Az üdülő legtöbb házában a zuhanyzó és mosdó mérete és kialakítása sem megfelelő egy kerekesszékes ember számára.

Az idei év egyik újítása, hogy az udvarra telepítettünk egy fürdető konténert, amelyben szakemberek segítettek azoknak az önkénteseknek, akiknek valamilyen prob-

lémája adódott ezzel a feladattal. Az országban összesen két darab olyan szaniterkonténer van, amely akadálymentesített, de a fesztiválszezon közepén nem volt elérhető egyik sem, ezért nekünk kellett úgy alakítani a hagyományos konténer bejáratát, hogy az megközelíthető és átjárható legyen.

A lépcső sem akadály

Idén is akadálymentesítettük a Balaton partot is. A kerekesszékes vendégeket rámpán toltuk le a műanyag, vízen lebegő stégre, ahol gumicsónakba ültek, vagy más segédeszközzel mentek a vízbe. Nemcsak a strandolás jelentette élményért csináljuk ezt az egészet. Az élmény azt mutatja meg a vendégeknek, hogy ők is képesek leküzdeni az akadályokat. Meg kell küzdeniük azért, hogy vízbe érjenek. A víz hullámozik, a stég inog. Meg kell tanulniuk bízni a segítőikben, akik a vízre teszik a csónakot. Azt kell megmutassuk a mozgássérült embernek, attól, hogy a Jóisten ilyennek teremtette, ő is képes mindenre. Neki valószínűleg sokkal több energiájába kerül a mindennapi élet kihívásait megoldani, mint nekem, aki például el tudok menni a boltba és elérem a pultot, de ezen túl kell lépni. Nem tudjuk egyik napról a másikra az egész társadalmat megváltoztatni. Viszont itt olyan helyzeteket teremtünk, amelyek bebizonyítják, hogy vannak értékei, és ami ugyanilyen fontos, hogy tud segítséget kérni. Akadályversenyt szervezünk, amit - az első pillanatban úgy tűnik -, nem tud egyedül megoldani, de ott a segítő. Megmutatjuk neki, hogy egy lépcső nem jelenti azt az akadályt, amit nem tud legyőzni, és mindenkinek meg van az ereje ahhoz, hogy egy sikeresebb, teljesebb életet élhessen.

Idén is előfordult olyan, hogy bár az anyuka elengedte a fiát, de egyszer csak betoppant, mert nem volt biztos benne, hogy az ő gyermekét másvalaki el tudja látni. Ilyenkor nagyon kemény döntéseket kell hoznunk, és nagyon határozottnak kell lennünk. Vissza kell kísérnünk őt a vasútállomásra, vagy akár Budapestig is el kell vinnünk, és közben tudatosítani kell benne, hogy ezzel a gyermekének segít. Volt olyan vendégünk, akiről az anyukája elmondta, hogy a fiút etetni kell, egy fél lépést sem tud megtenni és hogy sosem szakadt még el a családjától. A második estén elküldtünk egy videót a szülőknek, amin a fiú két önkéntes lánnyal táncol a saját lábán. Azt az üzenetet kaptuk vissza, hogy ez volt a család elmúlt tizenhét évének legjobb pillanata. Na ezért van ez a tábor.

Kilépés a hétköznapiakból (Fotó: Bánlaki Szabolcs)

„Bízni a segítőikben” (Fotó: Kovács Bence)

Lázár Alpár táborvezető

kitekintő

Románia: Napközi hátrányos helyzetű gyerekeknek

A Romániai Máltai Szeretetszolgálat bukaresti csoportja napközi programot működtet, közösen a „Timotei Cipariu” görögkeleti katolikus középiskolával. Ennek keretében 20 középiskolás diáknak biztosít délutánként felügyeletet, segítséget a tanulásban, szórakoztató és szocializáló tevékenységeket és lelki útmutatást. A program kapcsolatot tart a családokkal és a tanárokkal, továbbá megkönnyíti a gyerekek részvételét a nyári táborokban és más programokban.

Az Aiud csoport egy „Gyereklklub” nevű programot vezet, amely keretében oktatási programokat, szociális készségfejlesztést és pszicho-szociális támogatást nyújt általános iskolás gyermekek számára, alternatív megoldásokat kínálva úgy a szülőknek, mint a gyermekeknek. A program segít megakadályozni a gyermekek magukra hagyását és a veszélyeztetett gyermekek intézménybe kerülését.

A szatmári csoport napközi programot működtet 60, főleg roma származású gyerek számára. A gyerekeknek meleg ebédet biztosítanak, segítséget nyújtanak a házi feladatok elkészítéséhez, kulturális és szocializáló tevékenységekbe vonják be őket, és hittanórát tartanak számukra. Ezen felül lehetőséget kapnak a tisztálkodásra és ruháik tisztítására.

Németország: terápiás módszerek, napközik és ifjúsági központok

A német Máltai Segélyszolgálat jelenleg öt általános iskolában és egy középiskolában biztosít megbízható és kompetens napközi ellátást, nyújt segítséget az iskolai tanulmányokban, iskolai szünnapokon is, akár egész nap; ezenkívül négy intézményt működtet, ahol a fiatalok szabadon összejehetnek, és többféle fejlesztő és szórakoztató programban vehetnek részt.

A súlyosabb helyzetben lévő fiatalok számára országszerte több bennlakásos intézményt tart fenn; ilyen például a Dortmund melletti „Auxilium” otthon, ahol függőséggel küzdő fiatalok találnak terápiás támaszt és tanulási lehetőséget, vagy a Villa Felix, ahol kedélybeteg fiataloknak nyújtanak hasonló segítséget.

India: Jobb jövőt a legszegényebbeknek

A Malteser International, a Máltai Rend nemzetközi segélyszervezete, humanitárius és katasztrófavédelmi segélyprogramjain kívül a szegények hosszú távú szolgálatát is feladatának tekinti. Az indiai Tamil Nadu államban 2006 óta támogat egy mintaszerű programot a hátrányos társadalmi helyzetben lévő fiatalok javára. A helyi szervezet által vezetett program a multiszektoriális ifjúsági programok három ismert pillérjén alapszik: előkészíteni a fiatalokat a munkavállalásra, elősegíteni a társadalmi integrálódásukat, és előmozdítani az egészséges életmódot. A program ezért ifjúsági központokat és különböző közösségi kezdeményezéseket támogat; munkaügyi és továbbképzési tanácsadót működtet; orvosi ellátást és egészségügyi tanácsadást nyújt.

közlemény

Közösségépítés és felzárkózás a máltai tanodákban

Kétéves pályázati időszakot zárnak ezekben a hetekben a Magyar Máltai Szeretetszolgálat tanodái

A karitatív szervezet tizenegy tanodát működtet leszakadó településeken és nagyvárosok szegregátumaiban az Európai Unió és Magyarország kormánya támogatásával a Széchenyi 2020 program keretében. A Szeretetszolgálat tanodái olyan gyerekek felemelését szolgálják, akik otthonról hozott hátrányaik miatt jóval több törődést és figyelmet igényelnek. A tanodákban dolgozó szakemberek – önkéntes tanárok, kortárs segítő fiatalok, szociális munkások – segítséget adnak az iskolai felzárkózáshoz, a tantárgyi ismereteik elmélyítéséhez és tanulási technikák elsajátításához. A máltai intézményekben ezen felül a gyerekek családját is támogatják az élet számos területén.

Az intézményekben fejlesztőpedagógusok, szaktanárok, nyelvtanárok segítik a gyerekeket. A máltai tanodákba beiratkozó gyerekek többsége súlyos tanulási nehézségekkel küzdött, gyakori volt az évismétlés. A tanodák első felmérései alapján többek között olyan alapvető ismereteik hiányoztak, mint például a bal és jobboldal megkülönböztetése vagy

a szövegértés. Gondot okozott a koncentráció hiánya, a matematikai összefüggések megértése.

A tanárok és mentorok személyre szabottan segítenek a tanulóknak. A kiscsoportos fejlesztő foglalkozások fontos elemei a társasjátékok, az önismereti és drámajátékok, amelyek mellett a tanoda szakemberei egyéni fejlesztést is végeznek, valamint kortárs segítőkhöz is fordulhatnak a gyerekek, ha problémájuk akad otthon vagy az iskolában. Mindezek mellett - tanodánként eltérően - számos program segíti a gyerekeket abban, hogy sikerélményeket érhesse el, ilyenek a kreatív kézműves foglalkozások, a pályorientációs beszélgetések, a filmklubok, a háztáji gazdálkodási gyakorlatok, a táncoktatás, a Máltai Szimfónia program és a Máltai SE fociprogramja. A tanodák az iskolai szünidőben és nyáron is várják a gyerekeket, többségüknek a tanodák által szervezett táborok jelentették a vakációt.

A tanodák közösségformáló szerepet is betöltenek a településeken. A gyerekek rendszeresen végeznek önkéntes tevé-

kenységeket az intézmények körül, szüleik pedig a mindennapi teendőikbe is bekapcsolódnak, a nyitott programokon a gyerekek családjai is részt vesznek. Az így kialakult kapcsolat lehetővé teszi a Szeretetszolgálat számára, hogy segítséget nyújtson a családoknak. Ha ruhára, tanszerre vagy élelmiszerre van szükség, bizalommal fordulnak a máltai szakemberekhez. A tanodáknak jelentős szerepe van abban, hogy a Szeretetszolgálat jelen lehessen a rászoruló gyerekek életében, támogassa őket abban, hogy értékesnek érezzék magukat, növekedjen az önbizalmuk, az iskolában fejlődjenek, nőjön a továbbtanulási esélyük, és a szüleiktől örökölt nyomorból kilépve értéketermelő munkával emberhez méltó életet élhessenek.

A szociális munka sikerének mértékegysége minden helyszínen és minden közösségben más és más. A tanodákba rendszeresen járó gyerekek közül a végzős nyolcadikosok többségét felvették középiskolába, és bár továbbra is kell pótvizsgára felkészítő foglalkozásokat tartani a nyári folyamán, a tanodás gyerekek körében jelentősen csökkent az évismétlések száma. A szociális szakemberek sikerként értékelik, hogy a gyerekek fegyelmezettebbek lettek, jobban tudnak figyelni egymásra és a tanulásra, valamint nyíltabban kommunikálnak, a családokból összetartó közösség formálódik, és egyre nagyobb létszámban vesznek részt a közösségi programokon.

Nr.	Projekt száma	Konstrukció kódja	Megnevezés / Projekt címe	Támogatást igénylő / Kedvezményezett neve	Megvalósítás helyszíne	A támogatás összege	A támogatás mértéke (%-ban)	A projekt tervezett befejezési dátuma
1.	EFOP-3.3.1-15-2015-00598	EFOP-3.3.1-15	"...Kövr szükség esetén..." Kövr Tanoda - Tiszabura	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	5235 Tiszabura, Kossuth út 62.	29 662 650 Ft	100%	2018.08.31
2.	EFOP-3.3.1-15-2015-00599	EFOP-3.3.1-15	Sziget Tanoda - "...és szigetek várnak tanítására" Tiszabó	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	5232 Tiszabó, Kossuth u. 22.	29 662 650 Ft	100%	2018.12.31
3.	EFOP-3.3.1-15-2015-00676	EFOP-3.3.1-15	Dunaföldvár Tanodája	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	7020 Dunaföldvár, Templom utca 32.	29 071 410 Ft	100%	2018.12.31.
4.	EFOP-3.3.1-15-2015-00611	EFOP-3.3.1-15	Máltai Tanoda Erken	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	3295 Erk, Fő tér 1.	29 915 370 Ft	100%	2018.06.30.
5.	EFOP-3.3.1-15-2015-00613	EFOP-3.3.1-15	Tarnabod tanodája	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	3369 Tarnabod, Gazdakör utca 52.	29 567 211 Ft	100%	2018.12.31
6.	EFOP-3.3.1-15-2015-00604	EFOP-3.3.1-15	Közösségi Tanoda Kadarkúton	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	7530 Kadarkút, Petőfi Sándor utca 1.	30 000 000 Ft	100%	2018.12.31
7.	EFOP-3.3.1-15-2015-00596	EFOP-3.3.1-15	Angyal Tanoda Veszprém	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	8200 Veszprém, Házgyári út 1.	29 646 268 Ft	100%	2018.11.30
8.	EFOP-3.3.1-15-2015-00415	EFOP-3.3.1-15	Gyulaj Tanodája - Tanoda program megvalósítása Gyulaj mélyszegénységben élő gyermekeinek támogatására	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	7227 Gyulaj, Dózsa György utca 8.	29 999 960 Ft	100%	2018.12.31
9.	EFOP-3.3.1-15-2015-00655	EFOP-3.3.1-15	Máltanoda Lyukóvölgy	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	3532 Miskolc, Lyukóvölgy, Gulyakút HRSZ. 77591	30 000 000 Ft	100%	2018.12.31
10.	EFOP-3.3.1-15-2015-00517	EFOP-3.3.1-15	"Csakazértis" Tanoda Ózd	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	3600 Ózd, Mekksey út 36.	30 000 000 Ft	100%	2018.12.31
11.	EFOP-3.3.1-15-2015-00518	EFOP-3.3.1-15	Pácín Tanodája	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	3964 Pácín, Kossuth tér 10.	30 000 000 Ft	100%	2018.06.30

Gazdaság és kereszténység

**Dr. Baritz Sarolta Laura OP, a Sapi-
entia Szerzetesi Hittudományi Főis-
kola és a Budapesti Corvinus Egye-
tem tanára előadásának kivonata
a Máltai Lovagrend KERESZTÉNY
ÉRTÉKEK A KÁRPÁT-MEDENCÉ-
BEN, Szent László lovagkirály, a hit
védelmezője c. konferenciáján**

Létezik-e keresztény gazdaság?

A mai világ rendszerszemléletét egy torta hasonlatosságával szemlélve olyan, hogy az első és legnagyobb szelet az anyagi javak, mert azt gondolják, hogy minden az anyagi alapokba van beágyazódva. Erre épülne a környezetnek a tortaszelete. A környezetet árucikknek, erőforrásnak tekintjük, melyet behatárolnak az anyagi világ törvényei. Végül a torta tetején lenne egy kicsi hab, ez az erkölcs jelképe. Nagyon sok vállalat létezik, mely környezettudatos, rendelkezik mindenféle szabállyal, és megállapítja a cég erkölcsi szabályait is, tehát vannak cégek, melyeknél fontos a gazdasági erkölcs, és azt fel is teszik a gazdasági élet tetejére.

Ha paradigma (korszellem) váltást szeretnénk a gondolkodásunkban, a rendszerszemléletünkben, életünkben – amit nagyon sok közgazdász politikus előre vetít hazánkban is – akkor én azt a képet alkalmaznám, hogy fordítsuk meg a tortát, állítsuk a feje tetejére, s a habot tegyük alulra. Ha kicsi a hab, akkor összedől az egész, káoszba omlik minden. Tehát valamit még ki kell találni. Nagyobbítsuk meg az erkölcs szerepét, a habot, és legyen az az alap! Erre az alapra tegyük rá először a környezetet, mint ami inkább meghatározza a rendszert, és az anyagi javak legyenek a legkisebbek.

Arisztotelész (Kr.e. 384–322) a kereszténység előtt 500 évvel kétféle gazdálkodást ír le. Az egyiket oikonomiának hívja, innen származik az ökönomia kifejezés, a gazdaság alapszava. Ez jelenti a háztartás körüli munkák elvégzését (a ház népe szükségleteinek kielégítését) és használati értékben véges gazdasági műveleteket végezni, amihez nyilván egy erkölcsös

gondolkodás kell, hiszen itt a gazdaság célja valami jó dolog, a közösség javának kielégítése. Ez volt a gazdaság eredeti értelme, azonosan a későbbi keresztény gondolkodással.

A másik fajta gazdasági gondolkodás Arisztotelész szerint a krematisztika, ami nem más, mint a pénzből még több pénzt csinálni, tehát a mohóságnak, a kapzsiságnak, a birtoklási váagnak a motivációjával profitot felhalmozni és a profitot maximalizálni. Napjaink kb. 200 éves haszonközpontú paradigmája gyakorlatilag ezt a sémát követi.

Aquinói Szent Tamás (1225–1274) is kétféle gazdasági megközelítést ír le. Az egyik a profit, a termeléssel velejáró érték-többlet, ami jó, ha egy erkölcsös, erényes célt szolgál, mint például a szegények segítése. Lényeg, hogy normális, emberközpontú termelést valósítson meg. Viszont ha a profitot minden határon túl fel akarom halmozni, és az a célom, hogy egyre több legyen belőle, akkor a turpitude jelzővel illeti, mely latin kifejezés jelentése a körmönfonság, ravaszság. Tehát ez a kétfajta megközelítés létezik már a keresztény középkorban is. Szépen megmutatkozik, hogy a gazdaság nem a tervezéssel és a piackutatással kezdődik, hanem a motivációval.

A mai világunk két jellemző állásfoglalását szeretném megemlíteni.

Az egyik a krematisztikus sémát követi, és azt mondja, hogy a struktúra határozza meg az egész világot. A rendszer az elsődleges, melyben az ember egy kiszolgáló eszköz. A keresztény gondolkodás azt mondja, hogy ez nem így van, mert az ember az elsődleges a struktúrához képest. Az ember szabad, és a szabadságát nem tudja elvenni a rendszer sem. Az ember képes megváltoztatni a rendszert. Ez egy nagyon forradalmi állítás, és támaszkodjunk rá! Képesek vagyunk megváltoztatni a körülöttünk lévő világot, mert erkölcsi lények vagyunk, mert szabadok vagyunk, mert a belső motivációnk képessé tesz minket erre. Jézus Krisztus sem a Római Birodalom struktúráját akarta megváltoztatni, hanem az egyes embernek a gondolkodását.

A másik a profit célként való értelmezésével kapcsolatos, s amelynek keresztény és emberközpontú cáfolata, hogy a profit nem cél, hanem eszköz. Tehát ha erényes módon fordulunk a gazdasághoz, akkor ki kell mondanunk, hogy a profit egy szükséges eszköz, nem vethetjük el, de nem a célnak a halmazában foglal helyet, hanem az eszközök között. Mint eszköz elősegíti valamilyen erkölcsös cél megvalósítását. Így fogjuk fel a profitot, valamint a struktúra és az ember viszonyát.

Ha eljutottunk oda, hogy az ember az elsődleges a gazdasági struktúrához képest, akkor ki tudjuk mondani, hogy más emberi értékrend más gazdasági renddel jár együtt. Ha tehát változtatni akarunk a körülöttünk lévő gazdasági rendszeren, akkor az értékrendünkön kell változtatni, amennyiben az a haszonelvűséget szolgálja. Ha keresztény az értékrendünk, akkor ezzel az értékrenddel tudunk paradigmát váltani.

A gazdasági gondolkodásban két nagy paradigma volt megfigyelhető az elmúlt 2000 évben. Az egyik a haszonközpontú (utilitarista) paradigma, ami mindössze mintegy 200 éves. A XVIII. században indult útjára az utilitarizmus, gazdasági téren a politikai közgazdaságtan, az angolszász közgazdaságtan képviselőiben. A másik az erényetikai paradigma, ami jóval régebbi. Már az ókorban Platon és Arisztotelész írásaiban nyomon követhető, a középkor – a fejlett európai régióban – az erényetika jegyében telt el. Kiemelendő az itáliai civil gazdaság korszaka, mely Európa déli részén volt honos, és egy teljesen erkölcsi alapú, az Egyház társadalmi tanítását megelőző, de azzal összhangban lévő gazdasági elv és gyakorlat volt. A XIX. században, 1891-ben XIII. Leó pápa Rerum novarum („Az új dolgok” kezdetű) enciklikájával indult az Egyház társadalmi tanítása, mely megfogalmazza az erényetikai gazdaságot. A XX. században a szociális piacgazdaságban, a civil társadalom munkálkodásában és az alternatív közgazdaságtanban is nyomon követhető az erényetika. Tehát nem a haszonelvűség az embernek a meghatározó paradigmája és gondolkodásmódja.

A haszonközpontú paradigmában a „jó” fogalma szubjektív és a haszonhoz köthető. Az erényetikai paradigmában a „jó” objektív, az istenhittől és az erkölcsi normából származik, melyek meghatározzák. A normák és az isteni törvények alapján meg tudjuk mondani, hogy mi a valóban jó, és mi a kevésbé jó. Egy relativisztikus gondolkodásban nem tudom megmondani, hogy nekem mi a jó, mert ott minden szubjektív. A haszonközpontú paradigmában az „én” fogalma a birtokláshoz köthető individuum, és egymással az emberek „én – az” kapcsolatban vannak, az egyik ember a másiknak eszköze a saját céljai eléréséhez. Az erényetikai paradigmában az „én” inkább létezik, mint birtokol, s kapcsolataiban realizálja önmagát. Gondoljunk a perszonalista filozófiára (pl. Martin Buber) vagy Erich Fromm: Birtokolni vagy létezni? c. könyvére. Az én kiteljesedik, célja az egyre értékesebbé válás, s dinamikusan tör egy végső cél, az Isten, felé, s az emberek „én – te” kapcsolatban vannak egymással, amelyben tisztelik egymás emberi méltóságát.

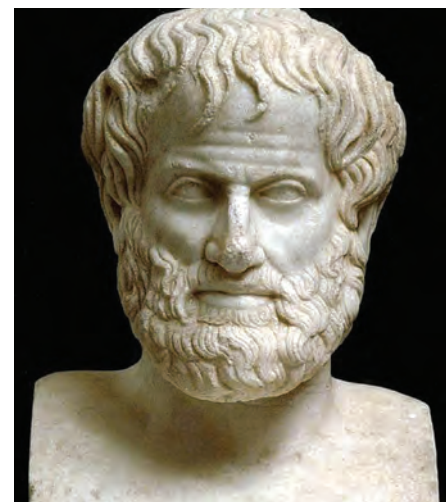

Aquinói Szent Tamás

Végül az önérdékkövetés – ami a gazdaságnak egy alapszava – nagyon markáns különbséget hoz a két paradigma között. A haszonközpontú paradigmában az önérdék egy szubjektív fogalom, tehát ami nekem jó, azt akarom megvalósítani, és erre alapszik a mai haszonközpontú gazdaságnak az alaplogikája, motivációja. Az erényetikai paradigmában Erich Fromm nyomán bevezettem az objektívista önérdék fogalmát, ami azt jelenti, hogy a valódi szükségleteimben a másik ember jóléte is benne van, tehát nekem szükségem az, hogy a másik embernek is jó legyen. Ez az én alap álláspontom. Megengedem, hogy

a másik érdeke is képviselve legyen egy üzleti aktusban. Ha ilyen az önérdék követése, akkor a „nyer – nyer” helyzet jön létre a piacon vagy a gazdaságban, ez lehet az együttműködés sémája, és ekkor tudom kimondani azt, hogy a gazdaságnak a célja a közjó megvalósítása lesz. A közjó nem más, mint az emberi kiteljesedés, az emberi boldogság elérése, egyaránt egyéni és közösségi szinten. Tehát ha egy állam a közjót akarja létrehozni, akkor a javak hierarchiájának mentén foglalkoznia kell a gazdasággal, mint az anyagi javak területével, de ehhez kell integrálja a szellemi és erkölcsi javakat is az ember boldogságához, amit az oktatás-, az egészségügy, a kultúra, a médiapolitika valósít meg. Ebben a gazdaság egy, az anyagi alapokat megteremtő, szolgáló eszköz.

Még egy utolsó nagyon fontos alapelvet szeretnék elmondani, a keresztény, vagy erényetikai gazdasági elgondoláshoz, amely megint a klasszikus görögökhöz és Aquinói Szent Tamáshoz köthető. Ez a javak hierarchikus rendje. Arisztotelész felismerték, hogy van egy hierarchikus rend a világ értékei között, amelyben

Arisztotelész

a holt anyag, a materiális világ a legalsó szintet képviseli. A legfőbb szint az erkölcsi értékek szintje. Aquinói Szent Tamás úgyszólván beszél értékekről vagy jókról. Ő háromilyen kategóriát különböztet meg. Az egyik a hasznos jó, ami az anyagi javaknak a köre, ezekre kimondja, hogy eszközök, és ezek képezik a legalsó szintet. A legfelső szint nála is az erkölcsi jó, amelyek prioritást élveznek minden más jó fölött. Kimondja az erkölcs elsőbbségét minden érték fölött. A gyönyörködtető jó, ami a hedonizmusban egy cél és végső elérendő állapot, az itt csak kíséri az

erkölcsi jót: „Jót tenni jó”, tehát az erkölcsi jó tettet öröm kíséri, bár nem mindig.

E logika alapján beszélhetünk háromdimenziós erkölcsös gazdaságról, ahol az első két dimenzió síkja a materiális javak és a tamási hasznos jók. Ezek a szűk értelemben vett gazdasági javak: a tőke, a pénzügyek, a marketing, és itt, az eszközök között helyeztem el a profitot is. Ezen gazdasági eszközök elősegítik a harmadik dimenzió javainak a létrejöttét a gazdálkodásban, ami az erkölcsi jóhoz csatlakozik. Közjó, bizalom, igazságosság, szolidaritás, együttműködés, kölcsönösség, tisztességesség, tehát mindazok az immateriális javak, amelyeket bele kell értenünk a gazdálkodás folyamatába. Amit ma csináltunk, az a gazdasági elv két dimenziója, síkja – a jelenlegi gazdasági elv –, ehhez mi hozzáadtunk egy harmadik dimenziót, az erkölcsi jót, az értékeket, és így lesz komplett a gazdaság.

Gyakorlatilag a pénz is így értendő. A pénz az erényetikai paradigmában a szolgák szolgáinak nevezhető, mely a materiális javaknak is a szolgálója, tehát a legalsó szint. Ugyanakkor jó, Aquinói Szent Tamás szerint is, az Egyház társadalmi tanítása szerint is jó a pénz, amennyiben az eszközök legalsó szintjén helyezkedik el. A jelenlegi paradigmában a pénz a mammon szerepét tölti be, mint végső cél. A profit is így ábrázolható: cél és uralkodik. Az erényetikai paradigmában pedig: eszköz és szolgál. Ez a keresztény gazdaság megközelítése.

Létezik-e keresztény gazdaság? A válaszom az, hogy a gazdaság – mint eredetileg az arisztotelészi oikonomia – már csirájában azokat az elveket foglalta magában, amelyeket később a Katolikus Egyház társadalmi tanítása leír, s amint láttuk, ez a gazdasági gondolkodás megjelent és megjelenik nemcsak a katolikusok körében is. Valljuk, hogy minden ember erkölcsi lény, s alapvető hajlama a „jó”-ra való, ahogy ezt az Aquinói Szent Tamás által leírt Természettörvény megfogalmazza, s így végső soron ez a fajta („oikonominus” vagy „emberközpontú” vagy „erényetikai” vagy „keresztény”) gazdasági gondolkodás az, ami előrevisz és fenntartható. És ez volt az eredeti gazdaság értelme is. A pápák az enciklikáikban minden hívőt és minden jóakarátú embert megszólítanak, tehát ezek az elvek minden jóakarátú ember elvei lehetnek.

Maklár Ákos
görögkatolikus parókus, a KÉSZ elnöke

Gyógyító hely a Tisza partján

Kozma Imre atya és Kardos Mihály atya Szegeden, a Szeretetszolgálat új hajléktalan egészségügyi centrumának avatásán. Kardos Mihály atya korábbi szegedi plébános lábainak elvesztése után kényelmes otthonát elhagyva beköltözött a szegedi máltai intézménybe, hogy a hajléktalan emberekkel beszélgessen, köztük élve szolgálhasson. Nyugdíjából négy éve fizet egy városi albérletet, amelyben egy-két hajléktalan ember lakik, míg ő az intézményben él.

A máltai szervezet 2009 óta működtetett 16 férőhelyes egészségügyi centrumot Szegeden. A Tisza újszegedi oldalán egy korábban szociális intézményeként használt épületben 35 millió forintból alakították ki az új központot, amely most már harminc hajléktalan embernek nyújt

ellátást. Az intézményben az egészségügyi ellátás mellett szociális munkások segítik a hajléktalan embereket életük újra kezdésében, valamint papok és lekipásztörök nyújtanak lelki vigaszt a centrumban lábadozó embereknek. Az átadáson jelen volt Fülöp Attila szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár, aki beszédében úgy fogalmazott, a hajléktalanság kérdése minden esetben összetett, különálló emberi sorsokról van szó. Azt mondta: a hajléktalanokért végzett munkához hitre, céltudatosságra, bátorságra, nyitottságra, nagylelkűségre van szükség.

